

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»
Спеціальність І 10 Соціальна робота та консультування
Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Актуальні проблеми соціальної роботи і соціальної педагогіки
Викладач	Сабат Наталія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380986702613
Е-mail викладача	nataliia.sabat@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 60 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуальні тенденції, проблеми та виклики, що постають перед соціальною роботою і соціальною педагогікою в сучасному суспільстві. У курсі розглядаються концептуальні підходи до аналізу соціальних проблем, стратегій їх вирішення та інноваційних практик у сфері соціальної допомоги та виховання.

У ході вивчення курсу здобувачі вищої освіти знайомляться з сучасними тенденціями розвитку соціальної роботи та соціальної педагогіки; впливом глобалізаційних процесів на соціальну сферу; проблемами соціальної нерівності, дискримінації та соціальної інтеграції; особливостями соціальної роботи з різними вразливими групами населення; способами використання цифрових технологій у соціальній сфері; викликами професійної діяльності соціального працівника і соціального педагога.

Курс розвиває у студентів критичне мислення, аналітичні навички та вміння застосовувати отримані знання у практичній діяльності. Він є важливою складовою підготовки майбутніх фахівців, які прагнуть ефективно реагувати на сучасні соціальні виклики.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу: формувати систему знань, умінь та навичок, необхідних для забезпечення досліджень актуальних питань соціальної роботи/соціальної педагогіки.

Завдання курсу:

– ознайомлення з методологічними підходами до дослідження актуальних

питань соціальної роботи/соціальної педагогіки;
– визначення змісту та завдань, технологій, необхідних для розв’язання актуальних питань соціальної роботи/соціальної педагогіки;
– визначення особливостей сучасних технологій у розв’язанні актуальних питань соціальної роботи/соціальної педагогіки;
– усвідомлення специфіки упровадження новітніх технологій у дослідженні актуальних питань соціальної роботи/соціальної педагогіки;
– ознайомлення з основними факторами оптимізації упровадження новітніх технологій при розв’язанні актуальних питань соціальної роботи/соціальної педагогіки.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності

СК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення, надання їм соціально-педагогічної допомоги й підтримки та здійснення різних напрямів соціально-педагогічної діяльності; уміння вести документацію щодо дітей, які потребують соціального супроводу та соціальної реабілітації.

СК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК 4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи, соціально-педагогічній діяльності.

СК 7. Здатність до професійної рефлексії та вдосконалення свого фахового рівня.

СК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи; додержуватися соціально-педагогічної етики, вдосконалювати свій фаховий рівень.

СК 13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

СК 16. Здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну

діяльність.

СК 17. Здатність сприяти участі дітей та молоді у суспільно корисній діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 5. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.

ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи; здійснювати соціально-педагогічний супровід здобувачів освіти, колективу та мікрогруп, осіб, які потребують піклування чи перебувають у складних життєвих обставинах; складати плани виховної та реабілітаційної роботи.

ПРН 12. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.

ПРН 18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи; дотримуватися соціально-педагогічної етики.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / 4
семінарські заняття	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	I 10 Соціальна робота та консультування	перший	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Теорія та практика сучасної соціальної роботи/соціальної педагогіки.	2/2	2	6/8
Тема 2. Соціально-педагогічні проблеми розвитку і формування особистості в сучасному	2	2/2	8/10

соціокультурному просторі.			
Тема 3. Технологія медіаторства у соціальній роботі/педагогіці.		2	6/8
Тема 4. Сучасна соціальна робота в громаді.		2	6/8
Тема 5. Сучасні підходи до надання соціальних послуг сім'ям з дітьми.	2/2	2	8/10
Тема 6. Соціальна робота з сім'ями та дітьми, що належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах.	2	2/2	6/8
Тема 7. Актуальні проблеми інклюзивної освіти в Україні.	2	2	6/10
Тема 8. Соціальна робота з жінками в сучасних українських реаліях.		2	6/8
Тема 9. Використання новітніх інформаційних технологій у соціальній роботі/педагогіці.	2	2/2	8/10
ЗАГ.:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Згідно Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 25 балів за поточне оцінювання; 15 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу; 50 балів за екзамен.
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмових завдань, поданих до планів семінарських занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття. Здобувачі вищої освіти виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії).
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня

	підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх семінарських занять упродовж двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Екзамен у формі тестування за 100-бальною шкалою.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи).

Академічна доброчесність: Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>

– сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти, інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://cnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Під час виконання письмових завдань слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої

програми;

– відрахування із закладу освіти;

– позбавлення академічної стипендії;

– позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Зараховуються результати неформальної освіти згідно з кількістю годин та тем, які повинні відображати матеріал семінарських занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти, зараховуються як одне семінарське заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

Рекомендовані платформи:

українська освітня платформа [Prometheus](#);

безкоштовна освітня платформа [Khan Academy](#);

українська студія онлайн-освіти [EdEra](#);

онлайн-платформа [Coursera](#).

8. Рекомендована література

Базова:

1. Белавін С. П., Мітіна С. В., Орловська О. А. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів : навч. посіб. Київ : ВД «Гельветика», 2021. 436 с.
2. Сабат Н. І., Сабат Н. В. Актуальні проблеми соціальної роботи і соціальної педагогіки : методичні рекомендації для студентів ОР «магістр» спеціальності 231 Соціальна робота. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. 68 с.
3. Семигіна Т. Міжнародна соціальна робота: пріоритети та стандарти. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 145 с. <https://bit.ly/3aKfQdl>
4. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці,

соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

5. Соціальна робота з жінками: навчальний посібник для студентів спеціальностей 231 Соціальна робота та 232 Соціальне забезпечення (Галузь знань 23 Соціальна робота) / [уклад.: А. І. Войтовська, О. О. Кравченко]. Умань Візаві, 2018. 229 с.
6. Сучасний науково-педагогічний дискурс у вирішенні освітніх проблем: кол. монографія / Харченко С. Я. та ін.; за наук. ред. Харченка С. Я.; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», Старобільськ – Київ: Талком, 2021. 467 с.

Додаткова:

7. Гнатчук О., Шестакова К., Яремчук С. Використання принципів гуманізму в соціальній роботі. *Social Work and Education*. 2022. № 9 (2). С. 188–196. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.2.1>
8. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 232 с.
9. Квітко Н. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 3 (107). С. 39–48.
10. Котелевець А. Соціальна активність молоді під час російсько-української війни. 2022. *Social Work and Education*. № 9 (1). С. 51–61. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.1.4>
11. Мальцева О. І. Служба медіації в школі: досвід зарубіжних країн та України. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6 (344). Ч. 1. С. 188–196.
12. Протас О. Аксіологічний аналіз наукового тезаурусу соціальної роботи. *Наука і техніка сьогодні*. 2022. № 6. С. 264–273.
13. Сабат Н. І. Транснаціональна сім'я як об'єкт соціальної роботи. *Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних викликів: матеріали доповідей та повідомлень міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 27 вересня 2019 р.* / за ред. І. В. Козубовської, Ф. Ф. Шандора. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2019. С. 86–87.
14. Сабат Н. І., Сабат Н. В. Актуальні проблеми діяльності психологічної служби в системі освіти: навчально-методичний посібник для студентів ОР «магістр» спеціальності 231 Соціальна робота. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 216 с.
15. Сабат Н., Боднар В. Медіасоціалізація як нова складова соціалізації учнів у сучасному інформатизованому суспільстві. *Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи: збірник тез доповідей учасників VI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 23 квітня 2021 р.* / за ред. Г. Й. Михайлишин, Б. І. Ковбаса; упоряд.: Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. С. 124–128.
16. Соціальна робота і соціальна освіта в умовах сьогодення: проблеми та

перспективи розвитку : колективна монографія / С. Калаур, Н. Олексюк, Г. Олійник, Л. Петришин та ін.; за ред. О. Сороки, Г. Лещук. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2023. 288 с.

17. Соціальна робота у період кризових змін. Сучасні візії = Praca socjalna w okresie zmian kryzysowych. Wizje nowoczesne : колект. монографія / [М. Ю. Галатюк та ін.] ; за наук. ред. Пелеха Юрія Володимировича; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, каф. педагогіки, освіт. менеджменту та соц. роботи. Рівне : Волинські обереги, 2023. 306 с.
18. Шевченко Ж. М. Основні парадигми соціальної педагогіки в контексті соціальної роботи. *Перспективи та інновації науки*. 2021. № 3. Серія «Педагогіка». Серія «Психологія». Серія «Медицина». С. 173–178.

Викладач _____ Наталія САБАТ, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи